

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

Π.Μ.Σ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Διευθυντής:

Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοδούλου

Αναπληρώτρια Διευθύντρια:

Καθηγήτρια Ευγενία Δακορόνια

Μέλη της Σ.Ε.:

Καθηγητής Γεώργιος Λέκκας

Αναπληρωτής Καθηγητής Γεώργιος Γεωργιάδης

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ιωάννα Κονδύλη

Αναπληρωτής Καθηγητής Γεώργιος Μεντής

- **ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ : ΛΙΝΟΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΣ**
- **ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : ΕΛΕΝΗ Ε. ΚΟΥΡΕΛΗ**

Πίνακας περιεχομένων

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΚΟΠΟΣ.....	3
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	4
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ	4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	5
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	6
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ.....	9
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΠΜΣ	34
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.....	34
ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	34
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....	35

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΚΟΠΟΣ

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 λειτουργεί στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών «Νέο Εντατικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Π.Μ.Σ.):

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) αποσκοπεί στην εμβάθυνση και την προαγωγή της γνώσης και στην προώθηση της έρευνας στο γνωστικό αντικείμενο του Αστικού Δικαίου, με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου στα ως άνω γνωστικά

αντικείμενα και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο της επιστήμης και της διδασκαλίας.

Για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται αφενός η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών και εξειδικευμένων σπουδών με παράλληλη ερευνητική εργασία και αφετέρου η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το Π.Μ.Σ. «Αστικό Δίκαιο» απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στις παρακάτω επιμέρους επιστημονικές ειδικεύσεις:

- α) Γενικό Αστικό Δίκαιο (General Civil Law)
- β) Αστικό Δίκαιο και Νέες Τεχνολογίες (Civil Law and New Technologies). (Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΟΣΦΕΡΘΕΙ ΤΟ ΑΚ. ΕΤΟΣ 2022-2023)
- γ) Αστικό Δίκαιο και Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές (Civil Law and Modern Financial Transactions)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

Η βαθμολογική κλίμακα για όλα τα μαθήματα και τη διπλωματική εργασία, ορίζεται από το μηδέν (0) έως το δέκα (10). Θεωρείται ότι πέτυχε ο φοιτητής που έλαβε βαθμό πέντε (5) και άνω, σε όλα τα μαθήματα. Για τον υπολογισμό του βαθμού του μεταπτυχιακού διπλώματος πολλαπλασιάζεται ο βαθμός του κάθε μαθήματος και της διπλωματικής εργασίας με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με τον συνολικό αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. Ο βαθμός υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Στο μεταπτυχιακό δίπλωμα αναγράφεται «καλώς» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας μικρότερο από έξι και μισό (6,5)] «λίαν καλώς» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας μεταξύ έξι και μισό (6,5) και οκτώ και μισό (8,5)] και «άριστα» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας οκτώ και μισό (8,5) και άνω].

Α΄ εξάμηνο:	4 μαθήματα X 7,5 πιστωτικές μονάδες	= 30 πιστωτικές μονάδες
Β΄ εξάμηνο:	4 μαθήματα X 7,5 πιστωτικές μονάδες	= 30 πιστωτικές μονάδες
Διπλωματική εργασία		= 15 πιστωτικές μονάδες
ΣΥΝΟΛΟ		75 πιστωτικές μονάδες

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης στο πλαίσιο εξειδικευμένων σπουδών και η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στα δύο εξάμηνα, διδάσκονται συνολικώς οκτώ (8) μαθήματα ανά ειδίκευση, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) είναι υποχρεωτικής επιλογής, ενώ τέσσερα (4) είναι μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Τα υποχρεωτικής επιλογής μαθήματα επιλέγονται από τον φοιτητή από έναν κατάλογο έξι (6) μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής ανά ειδίκευση, ενώ τα ελεύθερης επιλογής από τον κοινό κατάλογο των ελεύθερης επιλογής μαθημάτων. Ένα (1) από τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής μπορεί εναλλακτικώς να επιλεγεί από τον ειδικό κατάλογο μαθημάτων του Παραρτήματος.

Για τη φοίτηση στο Π.Μ.Σ. οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλος φοίτησης.

Από την καταβολή του προβλεπόμενου τέλους φοίτησης απαλλάσσονται οι φοιτητές του Π.Μ.Σ., οι οποίοι πληρούν τις οριζόμενες στο άρθρο 35, παρ. 2 του Ν. 4485/2017 προϋποθέσεις.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η φοίτηση στα Π.Μ.Σ. της Νομικής Σχολής και η απόκτηση του Δ.Μ.Σ. αντιστοιχεί σε 75 πιστωτικές μονάδες. Ειδικότερα, ο φόρτος εργασίας, με τον οποίο επιβαρύνεται ο φοιτητής αποτιμάται σε 7,5 πιστωτικές μονάδες ανά μάθημα πρώτου και δεύτερου εξαμήνου. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αποτιμάται σε δεκαπέντε (15) πιστωτικές μονάδες.

Στα δύο εξάμηνα διδάσκονται συνολικώς οκτώ (8) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., ενώ δύο (2) είναι μαθήματα

επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τους προτεινόμενους για κάθε Π.Μ.Σ. καταλόγους.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα μαθήματα επιλογής διδάσκονται 2 ώρες εβδομαδιαίως. Το περιεχόμενο των μαθημάτων αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του εκάστοτε ΠΜΣ.

1. Ειδίκευση: «Γενικό Αστικό Δίκαιο»

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Αστικό Δίκαιο Ενωσιακής Προέλευσης (Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο)	7,5	Νομική Μεθοδολογία και Ιδιωτικό Δίκαιο	7,5
Ειδικά θέματα στο σύστημα της Αδικοπρακτικής Ευθύνης	7,5	Σύγχρονα Ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου	7,5
Ειδικά ζητήματα του Δικαίου των Ακινήτων	7,5	Κατάρτιση και Ανώμαλη Εξέλιξη των Συμβάσεων σε συγκριτική εξέταση	7,5
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής	
Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου	7,5	Αστική Ευθύνη του Δημοσίου	7,5
Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου	7,5	Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές	7,5
Διαμόρφωση και ερμηνεία συμβάσεων	7,5	Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή	7,5
Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο	7,5	Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο	7,5
Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις	7,5	Αθλητικό Δίκαιο	7,5
Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.	7,5	Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο	7,5

Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης	7,5	Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου της Πωλήσεως	7,5
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

2. Ειδίκευση «Αστικό Δίκαιο και Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές»

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα	7,5	Ερμηνεία των Νόμων και Δικαιοπραξιών	7,5
Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών	7,5	Συμβάσεις της Σύγχρονης Οικονομίας	7,5
Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή	7,5	Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα – Ηλεκτρονικό Αστικό Δίκαιο	7,5
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής	
Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου	7,5	Αστική Ευθύνη του Δημοσίου	7,5
Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου	7,5	Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές	7,5
Διαμόρφωση και ερμηνεία συμβάσεων	7,5	Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή	7,5
Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο	7,5	Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο	7,5
Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις	7,5	Αθλητικό Δίκαιο	7,5

Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.	7,5	Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο	7,5
Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης	7,5	Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου της Πωλήσεως	7,5
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

**Ειδίκευση α΄
Γενικό Αστικό Δίκαιο**

Α΄ Εξάμηνο (χειμερινό)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- **Αστικό Δίκαιο Ενωσιακής Προέλευσης (Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο)**

Διδάσκοντες:

*Καθηγήτρια Δ. Παπαδοπούλου-Κλαμαρή
Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Λαδογιάννης
Ομότιμος Καθηγητής Μ. Αυγουστιανάκης*

Ειδικά θέματα Αστικού Δικαίου από όλους τους επιμέρους κλάδου αυτού, τα οποία συνδέονται με την εφαρμογή κανόνων Ενωσιακής (ΕΕ) Προέλευσης, όπως ιδίως:

- Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679, ν. 4624/2019) – Σύγκριση με την προστασία της προσωπικότητας κατά τον ΑΚ
- Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων με καταναλωτές – Γενικοί Όροι Συναλλαγών (ν. 2251/1994 άρθρο 2-2Α, ν. 2741/1999 άρθρο 10 §24, ν. 3587/2007 άρθρο 2, ν. 4512/2018 άρθρ. 101, ΥΑ 5338/2018 ΦΕΚ Β΄ 40, ν. 4738/2020 άρθρ. 268, Οδ. 93/13/ΕΟΚ, 2011/83/ΕΕ)
- Συμβάσεις από απόσταση και συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος (ν. 2251/94 άρθρ. 3-3ιγ και 4θ, ν. 4512/2018 άρθρ. 102, ΥΑ 5338/2018 ΦΕΚ Β΄ 40, ν. 4933/2022, Οδ. 97/7/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ, 2011/83/ΕΕ, 2019/2161/ΕΕ)
- Προστασία της υγείας και της ασφάλειας των καταναλωτών – Ευθύνη του παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα – Ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες (ν. 2251/94 άρθρ. 6-8, ΥΑ 5338/2018 ΦΕΚ Β΄ 40, ΚΥΑ Ζ3-2810/2004 ΦΕΚ Β΄ 1885, Οδ. 2001/95/ΕΚ ΕΕ L 11/15.1.2002)
- Προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών – Πώληση αγαθών, ιδίως η ανταπόκριση του πράγματος στη σύμβαση (Οδ. ΕΕ 2019/770, 2019/771, ν. 4967/2022, ΑΚ 513 επ.)
- Σύμβαση καταναλωτικής πίστης, ιδίως η εξαίρεση από την αρχή της σχετικότητας στις τριμερείς σχέσεις – Υπεύθυνος δανεισμός και υπερχρέωση (Κ.Υ.Α. Ζ1-699/2010) – Σύμβαση πίστωσης καταναλωτή για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία (Οδ. 2014/17/ΕΕ, ν. 4438/2016)
- Συλλογική αγωγή των ενώσεων καταναλωτών – Αγωγές παραλείψεως (ν. 2251/94 άρθρ. 10 §§ 16 επ., ΠΔ 301/2002 ΦΕΚ Α΄ 267, ΚΥΑ Ζ1-III/2012 ΦΕΚ Β΄ 627, ΥΑ 5338/2018 ΦΕΚ Β΄ 40, Οδ. 98/27/ΕΚ, 2009/22/ΕΚ)
- Μέσα προστασίας, ιδίως η αποζημίωση για παραβάσεις κατά το προσυμβατικό στάδιο σύναψης συμβάσεων δημόσιων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ν. 4412/2016 άρθρ. 345 επ.)

- Αποζημίωση για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού (ν. 4529/2018, Οδηγία 2014/104 ΕΕ)
- Το ευρωπαϊκό και κοινοτικό πλαίσιο στις οικογενειακές υποθέσεις και το κληρονομικό δίκαιο (Κανονισμοί (ΕΕ) 2019/1111, 650/2012)

- **Ειδικά θέματα στο σύστημα της Αδικοπρακτικής Ευθύνης**

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Κ. Χριστακάκου-Φωτιάδη

Επίκουρος Καθηγητής Κ. Καραγιάννης

Επίκουρος Καθηγητής Β. Παναγιωτόπουλος

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται εμβάθυνση σε ειδικά ζητήματα θεμελίωσης της αδικοπρακτικής ευθύνης, συναρτώμενα με τις επιμέρους προϋποθέσεις αυτής (ζημία, παρανομία, υπαιτιότητα και αιτιώδης συνάφεια) καθώς και σε ζητήματα καθορισμού της οφειλόμενης αποζημίωσης.

Ενδεικτική θεματική

- Η αντικειμενική ευθύνη του προστήσαντος (άρθρο 922 ΑΚ) και η μη γνώσια αντικειμενική ευθύνη του εποπτεύοντος (άρθρο 923 ΑΚ)
 - α) Ενέργεια του προστηθέντος «κατά την υπηρεσία του»: κρίσιμα για την οριοθέτηση της ευθύνης κριτήρια
 - β) Η παραμέληση εποπτείας ως προϋπόθεση ευθύνης του εποπτεύοντος κατά την ΑΚ 923
- Ευθύνη νομικού προσώπου για την αδικοπραξία του οργάνου του κατά την ΑΚ 71
- Ευθύνη από περισσοτέρους και αναγωγή μεταξύ τους (άρθρ. 926-927 ΑΚ)
- Ευθύνη για λόγους επιείκειας (βλ. ιδίως άρθρο 918 ΑΚ)
 - α) Η επίδραση της ασφάλισης στη θεμελίωση και την έκταση της ευθύνης του ακατάλογιστου
 - β) Το συντρέχον πταίσμα του ζημιωθέντος ανηλίκου
 - γ) Η προβλεπόμενη στην ΑΚ 931 αποζημίωση. Αποζημίωση για λόγους επιείκειας;
- Αποκλίσεις από την αρχή του «όλα ή τίποτε»
 - α) Κάμψη της αρχής «όλα ή τίποτε» σε περιπτώσεις συναιτιότητας και απροσδιοριστίας κατά την εξέταση της προϋποθέσεως του αιτιώδους συνδέσμου
 - β) Υπέρβαση του «όλα» σε περιπτώσεις αποζημίωσης με κυρωτικό χαρακτήρα
- Αποζημίωση τρίτων
 - α) Προσβολή ψυχικής/σωματικής υγείας τρίτου λόγω της αδικοπραξίας: «ζημίες από σοκ»
 - β) Ζημία (αντανακλαστική) μετόχου λόγω πράξεων που ζημίωσαν την εταιρία
- Η αποζημίωση σε περίπτωση παροχής τρίτου προς τον ζημιωθέντα (ΑΚ 930 § 3): σωρευτική λήψη και παροχής και αποζημίωσης;
- Ο χρόνος υπολογισμού της ζημίας

- **Ειδικά ζητήματα του Δικαίου των Ακινήτων**

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Ζ. Τσολακίδης

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται εμβάθυνση σε ζητήματα όπως:

Η διαδικασία της κτηματογράφησης
Οι πρώτες εγγραφές στο Κτηματολόγιο και τα έννομα αποτελέσματά τους
Οι επιγενόμενες εγγραφές στο Κτηματολόγιο: αντικείμενο, διαδικασία και αποτελέσματα
Διοικητική και δικαστική διόρθωση των κτηματολογικών εγγραφών
Η δημόσια πίστη του Κτηματολογίου
Εργολαβία οικοδομής με αντιπαροχή
Επαγγελματική μίσθωση
Το δικαίωμα επιφάνειας
Εμπράγματα διαφορές ιδιωτών και Δημοσίου
Αυθαίρετη δόμηση

Β' Εξάμηνο (εαρινό)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- **Νομική Μεθοδολογία και Ιδιωτικό Δίκαιο**

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Ζ. Τσολακίδης

Επίκουρος Καθηγητής Κ. Καραγιάννης

Στο μάθημα αυτό γίνεται εμβάθυνση σε θέματα όπως:

- Το γράμμα ως αφετηρία και όριο της ερμηνείας
- Ιστορία και περιστάσεις θέσπισης του κανόνα
- Συστηματική διάρθρωση της έννομης τάξης- ιεράρχηση των κανόνων
- Το επιχείρημα του σκοπού του κανόνα
- Διάγνωση αρχών και εξειδίκευση γενικών ρητρών
- Πλήρωση των κενών του δικαίου
- Αξιολόγηση και στάθμιση γενικότερων συμφερόντων κατά την ερμηνευτική κρίση

- **Σύγχρονα Ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου**

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Π. Νικολόπουλος

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ι. Κονδύλη

Καθηγητής Γ. Λέκκας

Η διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

ΚΥΡΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΑΤΟ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ—ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΓΑΜΟΥ
ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΝΑΙΝΕΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΣΥΖΥΓΟΥ/ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ
ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΓΟΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΟΝΕΑ ΤΕΚΝΟΥ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ-ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ—
ΕΠΩΝΥΜΙΑ/ΑΝΩΝΥΜΙΑ ΔΟΤΗ—ΠΑΡΕΝΘΕΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ—ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑ
ΤΕΧΝΗΤΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΓΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΥΣ ΙΔΙΟΥ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ—ΑΝΑΔΟΧΗ-ΥΙΟΘΕΣΙΑ-ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ
ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

- **Κατάρτιση και ανώμαλη Εξέλιξη των Συμβάσεων σε συγκριτική εξέταση**

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Δ. Παπαδοπούλου

Ομότιμος Καθηγητής Μ. Αυγουστιανάκης

Επίκουρη Καθηγήτρια Ε. Οικονομίδου-Πούλου

Περιεχόμενο του μαθήματος αποτελούν τα εξής:

- Τα ζητήματα της κατάρτισης των συμβάσεων όπως η δεσμευτικότητα της πρότασης, η ανάκλησή της, ο consensus ως λόγος δέσμευσης, οι ηλεκτρονικά καταρτιζόμενες συμβάσεις, οι αναγκαστικές συμβάσεις, οι πραγματικές (de facto) σχέσεις κ.ά.
- Η ανώμαλη εξέλιξη των συμβάσεων κατά το γερμανικό, γαλλικό, αγγλικό δίκαιο, την Σύμβαση της Βιέννης και το λεγόμενο Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς (Common Frame of Reference) σε συσχέτισμό με τις αντίστοιχες λύσεις του ελληνικού δικαίου. Εξετάζονται ειδικότερα τα θέματα του περιπτωσιολογικού ή ενιαίου συστήματος της αντιμετώπισης της παθολογίας της ενοχικής σχέσης, τα προβλεπόμενα έννομα βοηθήματα, τα είδη ανωμαλίας από την πλευρά του οφειλέτη (αδυναμία παροχής, υπερημερία, πλημμελής εκπλήρωση) και από την πλευρά του δανειστή και η απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών σε συνδυασμό με τις θεωρίες για την έλλειψη του δικαιιοπρακτικού δεμελίου.

Ειδίκευση γ' Αστικό Δίκαιο και Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές

Α' Εξάμηνο (χειμερινό)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

• Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Γ. Λέκκας

Επίκουρος Καθηγητής Κ. Καραγιάννης

Αναπληρωτής Καθηγητής Ζ. Τσολακίδης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

	Εισαγωγή στο Δίκαιο των Τραπεζικών Συναλλαγών	
	Η σχέση μεταξύ τράπεζας & πελάτη-Οι καταθέσεις, τα είδη αυτών και η σύμβαση ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού καταθέσεων	- Ευθύνη της Τράπεζας σε περίπτωση απόδοσης της κατάθεσης σε μη δικαιούχο (βιβλιάριο – κάρτα, phone banking) - Ενεχύραση και κατάσχεση καταθέσεων – Απόρρητο - Λήξη της συμβάσεως καταθέσεως και δικαίωμα συμψηφισμού
	Ο κοινός τραπεζικός λογαριασμός καταθέσεων	- Αξιώσεις από την εσωτερική και εξωτερική σχέση - Η διάθεση της κατάθεσης σε κοινό λογαριασμό - Ζητήματα κληρονομικού δικαίου – νόμιμη μοίρα
	Η διενέργεια πληρωμών μέσω τραπεζών: εμβάσματα, τραπεζικές εντολές, σύμβαση γύρου	- Πληρωμή μέσω λογιστικού χρήματος (Ζητήματα αποκλίσεως από κανόνες πληρωμής με φυσικό χρήμα) - Η ευθύνη της Τράπεζας σε περίπτωση αστοχίας (ακυρότητα, μη εκπλήρωση, ευθύνη ανταποκρίτριας) - Ειδικά ζητήματα: ιδίως συναλλαγές με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής - PSD II (v. 4537/2018)
	Τα τραπεζικά δάνεια	-Τραπεζικά επιτόκια και ανατοκισμός -Στεγαστική πίστη -Καταναλωτική πίστη -Δάνεια σε ξένο νόμισμα;
	Η σύμβαση «ανοικτού» λογαριασμού	- Αυτοτέλεια των απαιτήσεων: πρακτικές συνέπειες, Ασφάλειες κατάσχεση, Ευθύνη τρίτων (ομορρύθμου Εταίρου- Εγγυητών) - Λήξη – Κλείσιμο ανοικτού – αλληλόχρεου λογαριασμού - Αποδεικτικές συμφωνίες – Αναγνώριση καταλοίπου – διαταγή πληρωμής – Δικονομικά
	Εγγυητική επιστολή τράπεζας και τραπεζική ενέγγυα πίστωση	- Οικονομική λειτουργία, είδη και διαμόρφωση των συμβατικών σχέσεων - Νομολογιακή αντιμετώπιση του ζητήματος της διάσπασης της αυτοτέλειας σχέσεων - Μεταβίβαση και κατάσχεση Ε.Ε.
	Επεμβάσεις σε συμβατικούς δεσμούς τραπεζικού δικαίου (βάσει ειδικών	PSI (v. 4050/2012), ανακεφαλαιοποίηση πιστωτικών ιδρυμάτων (v. 4340/2015), ανάκαμψη και εξυγίανσης

νόμων ή γενικών αρχών)	πιστωτικών ιδρυμάτων (ν. 4335/2015), Κώδικας Δεοντολογίας, αναπροσαρμογή συμβάσεων κατ' ΑΚ 388 – 288
Μεταβίβαση δανείων-Τιτλοποίηση απαιτήσεων	-ν. 3156/2003 -ν. 4354/2015
Ρύθμιση των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων και προστασία του καταναλωτή –MiFID II (ν. 4514/2018)	- Οι υποχρεώσεις Πιστωτικού Ιδρύματος ως παρόχου επενδυτικών υπηρεσιών - Ο ιδιώτης επενδυτής ως καταναλωτής - Η σύμβαση εκτέλεσης συναλλαγών επί χρηματοπιστωτικών μέσων επ' ονόματι του πελάτη
Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες, Αμοιβαία Κεφάλαια, Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων	- Το συμβατικό πλαίσιο - Η ευθύνη της ΑΕΔΑΚ από τη διαχείριση - Ευθύνη της ΑΕΔΑΚ για την κατάχρηση ποσού προορισμένου να επενδυθεί σε αμοιβαίο κεφάλαιο

- **Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή**

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Π. Παπαρσενίου

Ομότιμη Καθηγήτρια Α. Πελλένη

Syllabus : Το δίκαιο προστασίας καταναλωτή έλκει την καταγωγή του από το ενωσιακό δίκαιο, και δη από Οδηγίες αρχικά ελάχιστης και ακολούθως πλήρους εναρμόνισης, τις οποίες ο Έλληνας νομοθέτης επέλεξε να ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο άλλοτε στο βασικό νόμο για την προστασία του καταναλωτή (ν. 2251/1994, όπως τροποποιήθηκε από το ν.4512/2018) και άλλοτε σε ειδικά νομοθετήματα. Για την κατανόηση και εμβάθυνση στο δίκαιο αυτό είναι απαραίτητη η αναδρομή στο κείμενο των Οδηγιών, σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει να ερμηνεύεται και το εθνικό δίκαιο, αλλά και στην πλούσια νομολογία, που ανέπτυξε το ΔΕΕ κατόπιν προδικαστικών ερωτημάτων εθνικών δικαστηρίων. Στο μάθημα επιχειρείται η προσέγγιση κάθε ειδικότερης προβληματικής υπό το φως της νομολογίας (ενωσιακής και ελληνικής) και της νομικής πράξης με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με την εφαρμοσμένη αντιμετώπιση του δικαίου προστασίας του καταναλωτή. Κατά περίπτωση καλούνται και εκπρόσωποι θεσμικών οργάνων, όπως του Συνηγόρου του Καταναλωτή, ώστε να γίνεται αντιληπτό πώς συμβάλλει η λειτουργία του μηχανισμού εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών στην ανύψωση του επιπέδου προστασίας του καταναλωτή. Οι ειδικότερες θεματικές ενότητες εναλλάσσονται κάθε εξάμηνο, ώστε αφενός να εμπλουτίζονται με νέα ζητήματα, καθώς το δίκαιο προστασίας του καταναλωτή είναι ένα δυναμικά εξελισσόμενο δίκαιο και αφετέρου να καλύπτονται κατά το δυνατόν επιμέρους τομείς, όπως π.χ. ο τομέας της καταναλωτικής/στεγαστικής πίστης, του τουρισμού, της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας του καταναλωτή κλπ.

Οι ειδικότερες θεματικές ενότητες

§ 1 Ανάλυση βασικών αρχών του ενωσιακού δικαίου – αρχή της υπεροχής, άμεσο κάδετο αποτέλεσμα των οδηγιών, αρχή της σύμφωνης με την Οδηγία ερμηνείας του εθνικού δικαίου, συνέπειες πλημμελούς ενσωμάτωσης των Οδηγιών στο εθνικό δίκαιο

§ 2 Έννοια καταναλωτή – Γενικός ορισμός του καταναλωτή, πρότυπο μέσου καταναλωτή, συσχέτιση του προσωπικού πεδίου εφαρμογής κάθε νομοθετήματος με το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του

§ 3 Γενικοί όροι συναλλαγών – Ειδικός ορισμός του καταναλωτή, έννοια και ένταξη των όρων στη σύμβαση, ερμηνεία και έλεγχος της καταχρηστικότητας των όρων, αρχή της διαφάνειας, έννομες συνέπειες της καταχρηστικότητας, ατομική και συλλογική προστασία

§ 4 Συμβάσεις εξ αποστάσεως – συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος - Αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής, απαιτήσεις ενημέρωσης, προϋποθέσεις, άσκηση και έννομες συνέπειες δικαιώματος υπαναχώρησης

§ 5 Πώληση καταναλωτικών αγαθών – Έννοια μη ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση και δικαιώματα αγοραστή, υποχρέωση ενημέρωσης του καταναλωτή-αγοραστή, εμπορικές εγγυήσεις, εξυπηρέτηση μετά την πώληση

§ 6 Ευθύνη παραγωγού ελαττωματικών προϊόντων – Έννοια ελαττωματικού προϊόντος, έννοια ζημίας και ορισμός του ζημιωθέντος, τυπολογία υπόχρεων προς αποζημίωση, νομική φύση και προϋποθέσεις της ευθύνης, λόγοι αποκλεισμού από την ευθύνη

§ 7 Καταναλωτική πίστη – πεδίο εφαρμογής και ορισμοί της Οδηγίας 2008/48/EK

και της ΚΥΑ Ζ1-699/23.6.2010, η πληροφόρηση του καταναλωτή και η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητάς του πριν από τη σύναψη της πιστωτικής σύμβασης, δικαίωμα υπαναχώρησης, πρόωρη εξόφληση και αποζημίωση

του πιστωτικού φορέα, συνδεδεμένες συμβάσεις πίστωσης.

§ 8 Στεγαστική πίστη – πεδίο εφαρμογής και ορισμοί της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ, διαφήμιση και ενημέρωση του καταναλωτή κατά το προσυμβατικό στάδιο, αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας καταναλωτή, δάνεια με ρήτρα αξίας συναλλάγματος και δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου, πρόωρη εξόφληση και ζητήματα εκτέλεσης της σύμβασης δανείου

- **Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Κ. Χριστοδούλου

Αναπληρωτής Καθηγητής Π. Νικολόπουλος

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ι. Κονδύλη

Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται ως εξής:

Α' Εισαγωγή

§1. Προκαταρκτικές σκέψεις

I. Ο γενικότερος δεσμός της διανοητικής ιδιοκτησίας

II. Ιστορική αναδρομή – Φιλοσοφικά δεμέλια

III. Το πρόβλημα της "νομικής φύσης" της πνευματικής ιδιοκτησίας

IV. Υπερνομοθετικά δεμέλια της πνευματικής ιδιοκτησίας

V. Αρχές

VI. Δημόσια εποπτεία της Πνευματικής ιδιοκτησίας – ΟΠΙ

Β' Το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας

§2. Αντικείμενο: Το έργο

I. Ο γενικός ορισμός του έργου – Κριτήρια προστασίας

II. Περιπτώσιολογία πνευματικών έργων – Ο θετικός κατάλογος

III. Ο «αρνητικός» κατάλογος

IV. Έκταση της προστασίας

§3. Υποκείμενο - Πρωτότυπη κτήση του δικαιώματος

- I. Νομική φύση της δημιουργίας
- II. Έργα συνεργασίας
- III. Συνδυασμοί πλειονοτήτων έργων και δημιουργών
- IV. Απόδειξη, Τεκμήρια, Πλάσματα

§ 4. Περιουσιακές εξουσίες

- I. Το περιουσιακό δικαίωμα - Γενικά
- II. Αποκλειστικές εξουσίες ενσώματης εκμετάλλευσης
- III. Αποκλειστικές εξουσίες ασώματης εκμετάλλευσης
- IV. Το δικαίωμα παρακολούθησης
- V. Το δικαίωμα εύλογης αμοιβής

§5. Το ηθικό δικαίωμα

- I. Σχέση προς το γενικό δικαίωμα στην προσωπικότητα
- II. Η εξουσία δημοσίευσης του έργου
- III. Η εξουσία αναγνώρισης της πατρότητας
- IV. Εξουσία περιφρούρησης της ακεραιότητας του έργου
- V. Δικαίωμα μετανοίας
- VI. Δικαίωμα προσπέλασης

§6. Περιορισμοί – Διάρκεια

- I. Γενικά
- II. Περιορισμοί υπέρ του γενικού συμφέροντος
- III. Περιορισμοί υπέρ πολιτειακών σκοπών
- IV. Περιορισμοί υπέρ ιδιωτών
- V. Σύγκρουση με δικαιώματα τρίτων
- VI. Γενικές ρήτρες
- VII. Διάρκεια

Γ' Ειδικές μορφές έργων και δεσμών

§ 7. Ειδικές κατηγορίες έργων

- I. Οπτικοακουστικά έργα
- II. Φωτογραφίες
- III. Τα προγράμματα Η/Υ
- IV. Τεχνικά μέτρα προστασίας

§ 8. Ιδιαίτερες κατηγορίες δικαιωμάτων

- I. Γενικά για τα συγγενικά δικαιώματα
- II. Ερμηνευτές
- III. Εκδότες εντύπων
- IV. Παραγωγοί φορέων ήχου και εικόνας
- V. Ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί
- VI. Δημοσίευση αδημοσίευστων έργων
- VII. Το sui generis δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων
- VIII. Δικαίωμα επί της ιδίας εικόνας και Right of publicity

Δ' Κοινοί δεσμοί

§ 9. Παράγωγη κτήση

- I. Αρχές
- II. Συναλλαγές επί του περιουσιακού δικαιώματος
- III. Ειδικές μορφές συμβάσεων παράγωγης κτήσης πνευματικών δικαιωμάτων
- IV. Εν ζωή συναλλαγές επί του ηθικού δικαιώματος
- V. Κληρονόμηση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

§ 10. Προστασία – Κυρώσεις

- I. Γενικά

- II. Αστική προστασία
- III. Ποινικές κυρώσεις
- IV. Διοικητικές κυρώσεις

§11. Συλλογική διαχείριση και συλλογική προστασία

- I. Γενικά
- II. Ρυθμίσεις για κάθε ΦΣΔ
- III. Το ειδικό νομικό καθεστώς των ΟΣΔ
- IV. Υπαγωγή των μονοπωλιακών ΑΟΔ σε καθεστώς ΟΣΔ
- V. Πολυεδαφική διαχείριση επιγραμμικών δικαιωμάτων

§12. Public Domain: Ελεύθερα ή κοινόχρηστα πολιτιστικά αγαθά

- I. Creative commons
- II. Πολιτειακά κείμενα
- III. Πολιτιστική κληρονομιά

Ε' Διασυνοριακή κυκλοφορία πολιτιστικών αγαθών

§ 14. Δημόσιο και ιδιωτικό διεθνές δίκαιο

- I. Γενικά - Αρχές
- II. Κανόνες ΙΔΔ

Β' Εξάμηνο (εαρινό)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Ερμηνεία των Νόμων και Δικαιοπραξιών

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Κ. Χριστοδούλου

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Μεντής

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ι. Κονδύλη

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Λαδογιάννης

Στις μεθόδους ερμηνείας των νόμων (με έμφαση στους κανόνες του αστικού δικαίου, χωρίς να αποκλείεται ο παραλληλισμός και η αντιπαραβολή με την ερμηνεία κανόνων δικαίου προερχομένων από άλλους κλάδους) καθώς και των δικαιοπραξιών, είναι αφιερωμένο το παρόν μάθημα. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εμπεδώνουν βασικές γνώσεις της ερμηνευτικής και μεθοδολογίας του δικαίου που τους είναι ιδιαίτερα χρήσιμες τόσο για την άσκηση κάθε νομικού επαγγέλματος όσο και για την επιστημονική ενασχόληση με το δίκαιο. Η επιδίωξη της πειθούς των νομικών κρίσεων μέσω της αιτιολόγησής τους είναι άλλωστε *sine qua non* σε μία δημοκρατική πολιτεία, διεπόμενη από τις θεμελιώδεις αξιολογήσεις του Συντάγματος. Στο πλαίσιο του μαθήματος, το οποίο στηρίζεται σε εισηγήσεις των φοιτητών, υπό την επίβλεψη των διδασκόντων, και στον διάλογο μεταξύ των συμμετεχόντων, αναλύονται, με αναφορά σε θεωρία και νομολογία, η γραμματική ερμηνεία, η ιστορική ερμηνεία, η συστηματική ερμηνεία, η τεολογική ερμηνεία και η σύμφωνη με το Σύνταγμα και το ενωσιακό δίκαιο ερμηνεία, η ιδιαίτερη λειτουργία των γενικών ρητρών και αόριστων νομικών εννοιών, περαιτέρω «τόποι» - ερμηνευτικά

επιχειρήματα αντλούμενα από την σύγκριση μεταξύ των εννόμων τάξεων, την κοινή λογική κ.λπ., η διαπίστωση της ύπαρξης κενών και οι τρόποι πλήρωσής τους. Ιδιαίτερες εισηγήσεις αφιερώνονται στους ερμηνευτικούς κανόνες των δικαιοπραξιών (γενικούς και ειδικούς) καθώς και στην ιδιαιτέρως σημαντική στην πράξη δεμελίωση λόγων αναιρέσεως σε περίπτωση παράβασης των ερμηνευτικών κανόνων.

Θεματικές ενότητες

1. Γραμματική ερμηνεία
2. Ιστορική ερμηνεία
3. Συστηματική ερμηνεία
4. Τελλολογική-αντικειμενική ερμηνεία
5. Σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία και το ενωσιακό δίκαιο
6. Γενικές ρήτρες – αόριστες έννοιες:
7. Επιχειρήματα με συμπληρωτική σημασία. Νομολογία – έθιμο (lex mercatoria) – συγκριτικό δίκαιο
8. Πλήρωση κενών – συμπληρωτική και extra legem διάπλαση του δικαίου
9. Ερμηνεία δικαιοπραξιών
10. Αναιρετικός έλεγχος

- Συμβάσεις της Σύγχρονης Οικονομίας

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Μεντής

Μικτές συμβάσεις οι οποίες δεν ρυθμίζονται από το ειδικό ενοχικό δίκαιο του Αστικού Κώδικα (άρα δεν διδάσκονται στα προπτυχιακά μαθήματα), αποτελούν το αντικείμενο μελέτης αυτού του μαθήματος, το οποίο βασίζεται σε εισηγήσεις από την πλευρά των φοιτητών και στην συζήτηση με τους διδάσκοντες και τους συμμετέχοντες. Αναλύονται, ενδεικτικά, η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), η χρονομετρική μίσθωση (time-sharing), η σύμβαση παροχής τεχνογνωσίας (know-how), οι συμβάσεις διαχείρισης απαιτήσεων, οι συμβάσεις της οικονομίας διαμοιρασμού, οι συμβάσεις εμπορικής συνεργασίας, οι συμβάσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κ.λπ. Στο μάθημα καλούνται και εξειδικευμένοι νομικοί της πράξης.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Εισαγωγή - διανομή θεμάτων - Γενική παρουσίαση

2. Σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης

- Βασικά χαρακτηριστικά. Έννομες σχέσεις. Πρακτική ανάγκη.
- Δικαιώματα των μερών, σε περίπτωση ελαττωματικότητας.
- Τι είναι η option; Πότε παρέχεται;
- Τι είναι αντίστροφη χρηματοδοτική μίσθωση, πώς λειτουργεί;

3. Χρονομεριστική μίσθωση

4. Συμβάσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών

- Νομοθετικό πλαίσιο.
- Διακρίσεις επενδυτικού προφίλ. Δυνατότητα μεταβολής: opting up / opting down.
- Ζητήματα-βάσεις ευθύνης – ενδοσυμβατική, αδικοπρακτική, συρροή.
- Έλεγχος καταλληλότητας – έλεγχος συμβατότητας.
- Σιωπηρώς συναπτόμενη σύμβαση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.
- Σημασία άρθρου 729 ΑΚ.

5. Σύμβαση τεχνογνωσίας (know-how)

6. Οι Οδηγίες 2019/770 και 2019/771.

- Τι αλλάζει σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς; Ποια ανάγκη γέννησε την νομοθετική αυτή πρωτοβουλία;
- Βασικά χαρακτηριστικά. Ανταγωνισμός με το δίκαιο του αστικού κώδικα.
- Τι είναι ψηφιακό περιεχόμενο. Πώς ρυθμίζεται μέχρι στιγμής.
- Τι είναι το internet of things;

7. Συμβάσεις εκποίησης και ανάθεσης της διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια

- Ποια η διαφορά εκποίησης – ανάθεσης διαχείρισης;
- Σύγκριση με την παραδοσιακή σύμβαση εκχώρησης του ΑΚ.
- Ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων. Πώς αντιμετωπίζονται;

8. Συμβάσεις της οικονομίας διαμοιρασμού I

9. Συμβάσεις της οικονομίας διαμοιρασμού II

- Γιατί έχει σημασία ο χαρακτηρισμός της υπηρεσίας ως υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας; - Νομολογία ΔΕΕ.

- Έννομες σχέσεις, ζητήματα ευθύνης.

- Πώς λειτουργεί η κάθε πλατφόρμα.

- Σύμβαση μίσθωσης, σύμβαση μεσιτείας, εννοιολογικά χαρακτηριστικά.

- Προβλέψεις Κανονισμού Πολυκατοικίας.

10. Συμβάσεις εμπορικής συνεργασίας I (franchising-εμπορική διανομή, εμπορική αντιπροσωπία, συμβάσεις δικτύου)

11. Συμβάσεις εμπορικής συνεργασίας II (franchising-εμπορική διανομή, εμπορική αντιπροσωπία, συμβάσεις δικτύου)

- Νομοθετικό πλαίσιο.

- Τι είναι το καθένα. Σε τι μοιάζουν, σε τι διαφέρουν. Αναλογική εφαρμογή, πότε.

- Franchising: δυνατότητα εναγωγής ενός franchisee από άλλον λόγω βλαπτικής συμπεριφοράς εντός του συστήματος.

- Αποζημίωση πελατείας: έννοια, περιεχόμενο, παραγραφή.

12. Σύμβαση μεταβίβασης επιχείρησης.

• **Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα - Ηλεκτρονικό Αστικό Δίκαιο**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Κ. Χριστοδούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια Ε. Οικονομίδου-Πούλου

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Λαδογιάννης

Ενδεικτική θεματική μαθήματος:

1. Εισαγωγή

2. Αντικειμενική οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του ΓενΚαν

Έννοια και κατηγορίες δεδομένων (απλά και ευαίσθητα) – Σκοπός (Facebook?) - Αρχείο

3. Υποκειμενική οριοθέτηση - Δικαιούχοι και υπόχρεοι προστασίας

Υποκείμενο, Υπεύθυνος επεξεργασίας, DPO, Εκτελών την επεξεργασία και Τρίτοι

4. Το επιτρεπτό της επεξεργασίας Ο κανόνας: Η απαγόρευση - Νόμιμες βάσεις επεξεργασίας

5. Η συγκατάθεση του υποκειμένου

6. Αρχές επεξεργασίας: νομιμότητα, αναλογικότητα, ακρίβεια, μυστικότητα, διαφάνεια

Δικαιώματα του υποκειμένου (πρόσβασης, ενημέρωσης, αντίρρησης [δικαίωμα στη λήθη] κ.ά.)

7. Κυρώσεις της παράνομης επεξεργασίας
Αστικές: άρση της προσβολής, αποζημίωση, ικανοποίηση ηθικής βλάβης -
Ποινικές
Διοικητικές κυρώσεις («κρυφοποινές»: η αρχή ‘ne bis in idem’ κ.ά.)
8. Προσωπικά δεδομένα και Τύπος
9. Προσωπικά δεδομένα και Δικαιοσύνη
10. Προσωπικά δεδομένα και Υγεία
11. Προσωπικά δεδομένα στα e-δίκτυα – Το Spam (“μη ζητηθείσα επικοινωνία”)
12. Οικονομικά δεδομένα: Τειρεσίας, Τηλεγνούς – Δεδομένα επιχειρήσεων
- 13. Η ηλεκτρονική δικαιοπραξία**
Νομική φύση, ελαττώματα - Η επαγγελματική ηλεκτρονική δικαιοπραξία, συμβάσεις εξ αποστάσεως – Κυρώσεις για παράβαση των υποχρεώσεων ενημέρωσης, ακυρότητα, υπαναχώρηση κ.ά.
- 14. Τεχνητή νοημοσύνη (ΑΙ)**
Αστική ευθύνη από αυτόνομη ΑΙ – Διανοητική ιδιοκτησία επί προϊόντων δημιουργικής αυτόνομης ΑΙ κ.ά.
- 15. Ενοχικές σχέσεις στο δίκτυο**
Ευθύνη του παρόχου δικτύου γενικά και ειδικώς πλατφόρμας για προσβολή πνευματικών ή συγγενικών εξουσιών - Καταγγελία της σύμβασης δικτύου σε περίπτωση μονομερούς τροποποίησης ΓΟΣ
- 16. Δίκαιο ανταγωνισμού στα ηλεκτρονικά δίκτυα**
Γενική άδεια παροχής υπηρεσιών δικτύου - Καθολική υπηρεσία - Υποχρεώσεις επιχειρήσεων με σημαντική θέση στην αγορά: Υποχρεωτική παραχώρηση πρόσβασης στο δίκτυο (essential facilities) – Διαχωρισμός (unbundling) κ.λ.π.
- 17. Ονόματα χώρου (Domain Names) στο Διαδίκτυο**
Νομική φύση – Σύσταση - Μεταβίβαση - Καλόπιστη κτήση - Κατάσχεση ηλεκτρονικού εντύπου
- 18. Ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών**
Ηλεκτρονικό, πλαστικό χρήμα, έξυπνη κάρτα – Νομική φύση, ανώμαλη εξέλιξη, κατάσχεση – Συνέπειες χρήσης της κάρτας από κλέπτη
- 19. Άιλα αξιόγραφα**
- 20. Ηλεκτρονικά έγγραφα**
Τηλεμοιοτυπία και ηλεκτρονικά έγγραφα υπό στενή έννοια, ρυθμιζόμενα και μη, ως συστατικός και αποδεικτικός τύπος.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Α΄ Εξάμηνο (χειμερινό)

- Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Ε. Δακορόνια

Καθηγητής Γ. Λέκκας

Καθηγητής Γ. Γεωργιάδης

Ειδικότερα εξετάζονται οι εξής ενότητες:

Η έννοια της αδικοπραξίας κατά το αμερικανικό δίκαιο (tort)

Η πολιτική δίκη με ενόρκους (jury trial)

Η αμέλεια ως αδικοπραξία: Το πρότυπο συμπεριφοράς (standard of conduct)

Ζητήματα απόδειξης (proof)

Η άμυνα και οι ενστάσεις του εναγομένου (defenses)
Η αντικειμενική ευθύνη στο αγγλοσαξονικό και αμερικανικό δίκαιο (strict liability)
Μέθοδοι υπολογισμού αποζημίωσης (compensation systems)
Η κυρωτική αποζημίωση (punitive damages)
Η παραβίαση της σύμβασης (breach of contract)
Το αντάλλαγμα (consideration)
Αδυναμία παροχής (impossibility and impracticability)
Ερμηνεία της σύμβασης
Κατάχρηση/αποδυνάμωση του δικαιώματος (promissory estoppel)

• **Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου**

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Μεντής

Επίκουρος Καθηγητής Θ. Λύτρας

Καθηγητής Λ. Κιτσαράς

Καθηγητής Σπ. Τσαντίνης

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ:

«Ζητήματα από το Δίκαιο των Νομικών Προσώπων»

(Civil Law and Civil Procedure – Lecture in cooperation with the Law Faculty of the Democritus University of Thraki

“Issues arising on the Law of the legal entities”

Assoc. Prof. G. Mentis / Asist. Prof. Th. Lytras/ Prof. L. Kitsaras/ Prof. S. Tsantinis/)

Στο μάθημα αυτό επιλέγονται ανά περιόδους θεματικές ενότητες ιδιωτικού δικαίου με έντονη δικονομική διάσταση, οι οποίες αναλύονται διεξοδικά κατά την διάρκεια του εξαμήνου. Τα τελευταία χρόνια πραγματευόμαστε ζητήματα από το δίκαιο των νομικών προσώπων (π.χ. ευθύνη νομικών προσώπων και διοικούντων, εκπροσώπηση, δεδικασμένο και εκτελεστότητα υπέρ και κατά νομικών προσώπων και μελών τους, ουσιαστική και δικονομική ρύθμιση της κοινοπραξίας κ.λπ.). Επιχειρείται παράλληλη συνθετική μελέτη των σχετικών ζητημάτων, μέσω εισηγήσεων από τους φοιτητές (υπό την επίβλεψη διδασκόντων) και συζητήσεως με τους διδάσκοντες και συμμετέχοντες.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

1. Εισαγωγή από τους διδάσκοντες
2. Εισαγωγή – κατανομή εργασιών
3. Η εκπροσώπηση των νομικών προσώπων (όργανα, εξουσία εκπροσώπησης, προσωρινή διοίκηση)
4. Η ευθύνη του νομικού προσώπου (συμβατική – εκ του νόμου)
5. Η ευθύνη των μελών της διοίκησης ανώνυμης εταιρείας έναντι της εταιρείας και τρίτων
6. Οι ελαττωματικές αποφάσεις Γ.Σ. ανώνυμης εταιρείας (ανυπόστατες, άκυρες, ακυρώσιμες)
7. Η άρση της αυτοτέλει του νομικού προσώπου (προϋποθέσεις - νομολογιακά παραδείγματα)
8. Δεδικασμένο και εκτελεστότητα έναντι του νομικού προσώπου και των μελών αυτού
9. Ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα και de facto εταιρία
10. Κοινοπραξία

- Διαμόρφωση και ερμηνεία συμβάσεων

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Δ. Λιάππης

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Λαδογιάννης

Στο πλαίσιο της συναλλακτικής ζωής ο σύγχρονος νομικός καλείται συνεχώς να διαπραγματευθεί, να διαμορφώσει και να ερμηνεύσει συμβάσεις. Υπό το πρίσμα αυτό έχει την ανάγκη εργαλείων που θα τον βοηθήσουν κατά τον μετασχηματισμό των ικανοποιούμενων με την εκάστοτε σύμβαση συναλλακτικών αναγκών των συμβαλλομένων μερών σε ασφαλείς, κατανοητούς και λειτουργικούς συμβατικούς όρους. Περαιτέρω κατά την καθημερινή εφαρμογή καταρτισμένων συμβάσεων γεννιάται επανειλημμένα η ανάγκη της αποσαφήνισης του νοήματος του περιεχομένου της συμφωνίας των συμβαλλομένων. Ενόψει αυτών των δεδομένων, η διδασκαλία του μαθήματος αποβλέπει στην καλλιέργεια των ικανοτήτων αφ' ενός της επιτυχημένης διαμόρφωσης λειτουργικών συμβάσεων και αφ' ετέρου της ερμηνευτικής κατανόησης ατελών συμβατικών ρυθμίσεων. Προς τούτο το μάθημα καλλιεργεί τον διάλογο και την κατανόηση της λειτουργίας των δεσμών του δικαίου των συμβάσεων, ενώ εμπλουτίζεται με εφαρμοσμένα παραδείγματα από πραγματικές υποθέσεις της εγχώριας και της διεθνούς συμβατικής εμπειρίας.

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι οι εξής:

1. Η σύμβαση και οι λειτουργίες της ως αντικείμενο διαμόρφωσης και ερμηνείας
2. Ο νομικός της σύμβασης (contract lawyer) και τα χαρακτηριστικά της σκέψης του
3. Η αναγκαιότητα μιας μεθόδου διαμόρφωσης συμβάσεων
4. Η γλώσσα και η δομή της σύμβασης
5. Το σταθερό περιεχόμενο της σύμβασης (τίτλος, προοίμιο, ορισμοί, ακροτελεύτιοι όροι, παραρτήματα)
6. Οι πρωτογενείς συμβατικές υποχρεώσεις (προσδιορισμός, διαφοροποιήσεις και αναπροσαρμογή αυτών)
7. Η σχέση διαμόρφωσης και ερμηνείας της σύμβασης (συμβατικοί όροι περί ερμηνείας της σύμβασης)
8. Το υποκειμενικό και αντικειμενικό νόημα (ή νοήματα) της σύμβασης και οι κανόνες των ΑΚ 173 και 200
9. Η ερμηνεία των συμβάσεων και η σχέση της με άλλους νομικούς δεσμούς (λ.χ. ΑΚ 288, 388, 281)
10. Τα εσωτερικά και εξωτερικά συμφραζόμενα της σύμβασης και η ερμηνεία αυτής
11. Η προσυμβατική και μετασυμβατική συμπεριφορά των συμβαλλομένων και η σημασία τους για την ερμηνεία
12. Η ερμηνεία της σύμβασης και η θέση των τρίτων

- Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Μεντής

Ο νομικός κόσμος ήρθε αντιμέτωπος με πληθώρα ζητημάτων ιδιωτικού δικαίου ήδη από την εποχή της οικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα μας από τα τέλη του 2009

(απόρροια μεταξύ άλλων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης των ετών 2007-2008). Η ανατροπή των οικονομικών δεδομένων στα οποία στηρίχθηκε η οικονομική ζωή της χώρας το προηγούμενο διάστημα (εμφανιζόμενη με τις μορφές της έλλειψης ρευστότητας, της μείωσης της ζήτησης και του κύκλου εργασιών, συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών, αύξηση της ανεργίας) οδήγησε πολυάριθμες συμβάσεις σε κρίση και τους συμβαλλόμενους στην αναζήτηση τρόπων για την τροποποίηση ή τη λύση τους. Ακόμη, στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης έκαναν την εμφάνισή τους πρωτόγνωρα για την ελληνική έννομη τάξη φαινόμενα (π.χ. PSI των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, χρεωκοπία της Lehman Brothers και ζημίες Ελλήνων επενδυτών-αγοραστών των σχετικών επενδυτικών προϊόντων, ανακεφαλοποίηση τραπεζών).

Η νομική αντιμετώπιση τέτοιων επώδυνων κοινωνικοοικονομικών διαδικασιών γεννά για το ιδιωτικό δίκαιο θεμελιώδεις προκλήσεις. Κυρίαρχο ζήτημα αποτελεί το αν, πώς και κατά πόσο συγχωρείται απόκλιση από την αρχή *pacta sunt servanda* λόγω μιας οικονομικής κρίσης. Στο μάθημα θα διερευνηθούν, σε διάλογο και με την ολοένα και πλουσιότερη σχετική νομολογία, οι επιπτώσεις των οικονομικών κρίσεων σε σειρά επιμέρους συμβατικών τύπων. Κεντρική θέση θα καταλάβει, επίσης, η μελέτη της συγκεκριμενοποίησης (με δογματική θεώρηση και πρακτικά παραδείγματα) γενικών ρητρών του αστικού δικαίου (καλή πίστη, χρηστά ήθη, ΑΚ 288, 388, 281 κ.ά.) για την αντιμετώπιση ανεπιδικών λύσεων. Η ανάλυση θα επεκταθεί ακόμη και σε βασικά ζητήματα οικονομικής θεωρίας, στο μέτρο που τούτο θα παραστεί απαραίτητο για την κατανόηση των εκδηλώσεων της οικονομικής κρίσης στη συναλλακτική ζωή. Επίσης, λίαν πρόσφατα πλέον, η πανδημία του κορωνοϊού (COVID-19) και τα δραστικά μέτρα που ελήφθησαν για την αναχαίτισή της, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, έχουν σοβαρό αντίκτυπο στις συμβατικές σχέσεις και το διεθνές εμπόριο. Θέτουν δε τις συμβατικές σχέσεις εκ νέου (μετά την οικονομική κρίση των τελευταίων ετών) στην προκρούστεια κλίνη του δικαίου της ανάγκης. Στο πλαίσιο του μαθήματος, θα εξεταστούν, μεταξύ άλλων, οι βασικές επιπτώσεις της πανδημίας στον χώρο του δικαίου των συμβάσεων, με έμφαση στις σχετικές έκτακτες επεμβάσεις του Έλληνα νομοθέτη. Στη συνέχεια, το ενδιαφέρον θα στραφεί στη θεμελιώδη έννοια της ανωτέρας βίας και την εν γένει έννομη σημασία της, εξ επόψεως κυρίως του γενικού ενοχικού δικαίου του ΑΚ (άρ. 288, 336 επ., 340 επ., 380, 388, κοκ). Πέραν όμως του ρυθμιστικού πεδίου του ΑΚ, υπάρχει και η συναλλακτική πρακτική καθώς και η κατανομή κινδύνων από τα ίδια τα συμβαλλόμενα μέρη (ΑΚ 361). Είναι, πράγματι, ευρέως διαδεδομένη στη συμβατική πρακτική η συνομολόγηση, μεταξύ άλλων, ρητρών ανωτέρας βίας και δυσχέρειας εκπλήρωσης (*force majeure* / *hardship clauses*), καθώς επίσης και ρητρών ουσιώδους δυσμενούς μεταβολής των συνθηκών (*material adverse change clauses*). Και οι ρήτρες αυτές θα εξεταστούν στο πλαίσιο του μαθήματος.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

§ 1. Η συμβατική κατανομή των κινδύνων, η αρχή *pacta sunt servanda* και η σχέση της με την επιείκεια και την εξισωτική συμβατική δικαιοσύνη

§ 2. Οι βασικοί διορθωτικοί μηχανισμοί των συμβάσεων (ΑΚ 388, 288, 281)

§ 3. Διαμόρφωση των συμβάσεων και αντιμετώπιση έκτακτων συνθηκών: ιδίως οι ρήτρες δυσχέρειας εκπληρώσεως (hardship), ανωτέρας βίας (force majeure), ουσιώδους δυσμενούς μεταβολής των συνθηκών (material adverse effect/change, ρήτρες MAC) κοκ.

§ 4. Γενικοί όροι συναλλαγών και αναπροσαρμογή των συμβάσεων σε συνθήκες οικονομικής κρίσης (ιδίως το ζήτημα των δανείων με ρήτρα συναλλαγματικής ισοτιμίας - «δάνεια σε ελβετικό φράγκο»)

§ 5. Η υπερχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου και sui generis μέτρα αντιμετώπισής της

§ 6. Η υπερχρέωση των νοικοκυριών

§ 7. Η παρακμή των τραπεζών

§ 8. Η πανδημία (COVID-19) και οι συμβατικές σχέσεις στην προκρούστεια κλίνη του δικαίου της ανάγκης (η ανωτέρα βία, οι διορθωτικοί μηχανισμοί των ΑΚ 388/288 και οι έκτακτες νομοθετικές επεμβάσεις στο επίκεντρο)

§ 9. Η επίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία στις συμβατικές σχέσεις

- **Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις**

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Μεντής

Παρ' ότι το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων ρυθμίζεται από ειδικά εκτενή νομοδετήματα (σήμερα: Ν.4412/2016), πολύ συχνά προκύπτουν στον χώρο αυτόν θεμελιώδη ζητήματα αστικού δικαίου, τα οποία επιλύονται εν τέλει με αναγωγή σε ρυθμίσεις και αξιολογήσεις του ιδίου του Αστικού Κώδικα. Η ανάδειξη των ζητημάτων αυτών (κατά την κατάρτιση, ερμηνεία, εκτέλεση της σύμβασης και την επίλυση των εξ αυτής διαφορών) ιδίως μέσα από τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων αποτελεί τον πρωτεύοντα στόχο του μαθήματος. Συγχρόνως επιχειρείται, μέσω της νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων, η οποία μέχρι σήμερα δεν μνημονεύεται ούτε παραπέμπεται συχνά κατά την επεξεργασία ζητημάτων αστικού δικαίου από αστικολόγους, να φωτισθούν κλασικές πτυχές του δικαίου των συμβάσεων.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Δικαιοδοσία Α΄
2. Δικαιοδοσία Β΄
3. Προσυμβατικό στάδιο (ΑΚ 197-198). Μονομερής διαμόρφωση του περιεχομένου.
4. Κατάρτιση (ΑΚ 199) και κύρος της σύμβασης (ΑΚ 174, ν. 2957/2001).
5. Ερμηνεία της σύμβασης (ΑΚ 173, 200).

6. Αναπροσαρμογή της παροχής/αντιπαροχής (ΑΚ 288, 388).
7. Ποινικές ρήτρες (ΑΚ 409).
8. ΑΚ 281 – ιδίως σε περίπτωση κατάπτωσης εγγυητικών επιστολών
9. Η λύση της σύμβασης – Ζητήματα αποζημίωσης και αδικαιολογήτου πλουτισμού

• **Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.**

Διδάσκοντες:

Ομότιμος Καθηγητής Μ. Αυγουστιανάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Μεντής

Επίκουρος Καθηγητής Δ. Λαδάς

Το δεμελιώδες ζήτημα που αποτελεί αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος αφορά στη μονομερή διαμόρφωση του περιεχομένου της σύμβασης από τον ένα συμβαλλόμενο. Ένα πρώτο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι: χρειάζεται να επέμβει ο νομοδότης ή ο δικαστής σε μία τέτοια περίπτωση άνευ ετέρου; Το κατ' εξοχήν πεδίο γένεσης του ζητήματος εντοπίζεται στις συμβάσεις των καταναλωτών και στις συμβάσεις εργασίας. Στο σημείο αυτό αναλύεται η νέα έννοια του καταναλωτή κατά το άρθρο 1α ν. 2251/1994 (όπως αυτό προστέθηκε με τον ν. 4512/2018), στην οποία μπορεί πλέον να ενταχθεί υπό προϋποθέσεις και ο εργαζόμενος. Η σύζευξη δικαίου των ΓΟΣ με το δίκαιο των όρων των ατομικών συμβάσεων εργασίας είναι διαλεκτική και πλουτίζει και τα δύο πεδία.

Μετά από μία πρώτη εισαγωγή από τους διδάσκοντες θα αναπτυχθούν εισηγήσεις από τους φοιτητές στα επιμέρους ζητήματα που ανακύπτουν κατά την ερμηνεία του άρθρου 2 ν. 2251/94 (και της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ). Το βάρος δίνεται σε δογματικά ζητήματα του δικαίου των ΓΟΣ, το οποίο βρίσκεται στον πυρήνα του δικαίου των συμβάσεων. Πρόκειται για μάθημα εμβάθυνσης στη συγκεκριμένη θεματική και κατά τούτο διαφοροποιείται από άλλα μαθήματα (π.χ. ενωσιακό αστικό δίκαιο, προστασία του καταναλωτή), για τα οποία οι ΓΟΣ είναι απλώς τμήμα της ύλης τους.

Η πρόσφατη νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων και του ΔΕΕ για τα δάνεια σε ελβετικό φράγκο αξιοποιείται σε διάφορα επιμέρους πεδία. Γενικότερα, οι επιμέρους εισηγήσεις αναφέρονται σε παραδείγματα ρητρών που έχουν τύχει επεξεργασίας από τη νομολογία, είτε έχουν κριθεί καταχρηστικές είτε όχι. Ενδεικτικά θέματα: Η δυνατότητα ελέγχου της σχέσης παροχής-αντιπαροχής μέσω του δικαίου των ΓΟΣ, δηλωτικές ρήτρες, ρήτρες μονομερούς δικαιώματος αναπροσαρμογής της σύμβασης, δικονομικές ρήτρες, καταχρηστικοί όροι σε συμβάσεις εργασίας, ο αυτεπάγγελτος έλεγχος της καταχρηστικότητας, οι έννομες συνέπειες της καταχρηστικότητας, η συλλογική δικαστική προστασία.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή από τους διδάσκοντες Ι
2. Εισαγωγή από τους διδάσκοντες ΙΙ

3. Υποκειμενικό και αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 ν.2251/1994
4. Η δυνατότητα ελέγχου της σχέσης παροχής-αντιπαροχής
5. Δηλωτικοί Όροι
6. Η αρχή της διαφάνειας των ΓΟΣ
7. Ρήτρες αναπροσαρμογής της αντιπαροχής σε διαρκείς συμβάσεις
8. Απαλλακτικές ρήτρες
9. Καταχρηστικοί ΓΟΣ σε συμβάσεις εργασίας Ι
10. Καταχρηστικοί ΓΟΣ σε συμβάσεις εργασίας ΙΙ
11. Έννομες συνέπειες και αυτεπάγγελτος έλεγχος της καταχρηστικότητας
12. Συλλογική δικαστική προστασία και διοικητικές κυρώσεις επί καταχρηστικών ΓΟΣ

- **Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης**

Διδάσκοντες:

Αναπληρωτής Καθηγητής Π. Νικολόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής Θ. Λύτρας

Ομότιμη Καθηγήτρια Α. Πελλένη

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος αποτελούν οι κάτωθι ενότητες:

Η σχέση ιατρού-ασθενούς---σύμβαση ιατρικής αγωγής---ενημέρωση και συναίνεση του ασθενούς---ευθύνη δημοσίου νοσοκομείου και ΕΚΑΒ---ιατρικό σφάλμα---ευθύνη ιατρού ως παρέχοντος υπηρεσίες---ευθύνη λόγω ζημιογόνου ζωής ή ζημιογόνου γέννησης---Ευθύνη κατά τον εμβολιασμό---Πραγματογνωμοσύνη στη δίκη ιατρικής ευθύνης---ευθύνη κατά τη χορήγηση φαρμάκου---μεταμοσχεύσεις---κλινικές μελέτες---ευθανασία

Β' Εξάμηνο (εαρινό)

- **Αστική Ευθύνη του Δημοσίου**

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Ε. Δακορόνια

Επίκουρος Καθηγητής Θ. Λύτρας

Επίκουρος Καθηγητής Β. Παναγιωτόπουλος

Η Αστική Ευθύνη του Δημοσίου αφορά τα κάτωθι:

- Ανάλυση των προϋποθέσεων των άρθρων 104-106 ΕισΝΑΚ, με έμφαση στις προϋποθέσεις του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ. Γενική Εισαγωγή

-Παράνομη πράξη ή παράλειψη των οργάνων του Δημοσίου ή του ν.π.δ.δ. κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και κατά παράβαση διάταξης που δεν έχει τεθεί αποκλειστικά υπέρ του γενικού συμφέροντος ως προϋποθέσεις για την υποχρέωση αποζημίωσης

-Παραδείγματα αστικής ευθύνης του Δημοσίου ή των ν.π.δ.δ. από τη νομολογία

-Ευθύνη σε περίπτωση παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων (π.χ. άδικη ή παράνομη στέρηση της προσωπικής ελευθερίας). Άρθρα 535-544 νέου ΚΠοινΔικ (άρθρα 533-545 καταργηθέντος ΚΠοινΔικ)

- Εις ολόκληρον ευθύνη του Δημοσίου ή των ν.π.δ.δ. και των οργάνων τους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των τελευταίων (βλ. άρθρ. 38 ν. 3528/2007);
- Ευθύνη για νόμιμη συμπεριφορά;
- Ευθύνη του Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις των δικαστικών λειτουργών (άρθρ. 6 παρ. 1 ν. 693/1977: αγωγή κακοδικίας);
- Ευθύνη του Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις του νομοθέτη;
- Προνόμια του Δημοσίου. Σύμφωνα με το Σύνταγμα η σύντομη παραγραφή (2ετής) των αξιώσεων υπαλλήλων του Δημοσίου κατ' αυτού που θέσπισε ο νομοθέτης (άρθρ. 90 παρ. 3 ν. 2362/1995, καταργηθέντος με άρθρ. 177 παρ. 1 ν. 4270/2014, και άρθρ. 140 ν. 4270/2014);
- Αρμοδιότητα διοικητικών δικαστηρίων για την εκδίκαση των αγωγών αποζημίωσης. Πρόκριμα ή άσκηση προσφυγής για την άσκηση αγωγής αποζημίωσης;
- Συμπεράσματα και δικαιοπολιτικές προτάσεις.

• Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Κ. Χριστακάκου-Φωτιάδη

Καθηγητής Γ. Λέκκας

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Λαδογιάννης

Περιεχόμενο του μαθήματος αποτελούν τα εξής ζητήματα:

- 1) Ειδικά θέματα εγγυητικής ευθύνης (Εγγύηση ανωτάτου ορίου – Εγγύηση για το κατάλοιπο ανοιχτού λογαριασμού – Εγγυητική επιστολή)
- 2) Μορφές εξασφάλισης στις εμπορικές συναλλαγές – Μηχανισμοί προσωπικής ασφάλειας στο εταιρικό δίκαιο – Η εξασφάλιση αξιογραφικών τίτλων, ιδίως η τριτεγγύηση αξιογράφων
- 3) Η εις ολόκληρον ευθύνη ως μορφή προσωπικής ασφάλειας – Η σωρευτική αναδοχή χρέους ως εγγυοδοτική συμφωνία
- 4) Ασφάλεια επί απαιτήσεων: Ενεχύραση και εξασφαλιστική εκχώρηση (ιδίως επί επιχειρηματικών και επαγγελματικών απαιτήσεων) κατά τον Αστικό Κώδικα και την ειδική νομοθεσία (ν.δ. 17.7/13.8.1923, ν. 2844/2000 κ.ά.) -Ασφάλεια επί τραπεζικών καταθέσεων
- 5) Ασφάλεια σε ομάδα εμπορευμάτων ή απαιτήσεων – Κυμαινόμενη ασφάλεια (floating charge)

6) Ειδικά ζητήματα υποθηκικής ευθύνης – Προσημείωση υποθήκης – Ειδικές ρυθμίσεις του ν.δ. 17.7/13.8.1923 – Υποθήκη επί μηχανημάτων (ν. 4112/1929) – Ναυτική υποθήκη

7) Η ασφάλεια στην πτώχευση και στις λοιπές συλλογικές διαδικασίες (προπτωχευτικές, διαδικασίες εξυγίανσης, ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα) – Πώληση με επιφύλαξη κυριότητας (βασική μορφή, παρατεινόμενη επιφύλαξη, επεκτεινόμενη επιφύλαξη και συγγενή μορφώματα, προστασία του πωλητή κατά τον ν. 2844/2000 και τον ΠτωχΚωδ)

8) Οι συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας (ν. 3301/2004)

9) Εμπράγματα εξασφάλιση ομολογιακού δανείου (άρ. 59 επ., ιδίως άρ. 73 ν. 4548/2018)

- Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Δ. Παπαδοπούλου

Καθηγητής Γ. Γεωργιάδης

Περιεχόμενο του μαθήματος:

1. Κτήση και απώλεια της κληρονομιάς (αποδοχή και είδη της, αποποίηση, αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής, μεταγραφή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων κ.ά.).
2. Σχέσεις των κληρονόμων μεταξύ τους (προσαύξηση, συνεισφορά κ.ά.).
3. Σχέσεις των κληρονόμων με τρίτους (ευδύνη έναντι των δανειστών της κληρονομιάς, διαχωρισμός μεταξύ ατομικής και κληρονομιαίας περιουσίας κ.ά.).
4. Ιδιωτική αυτονομία και κληρονομικό δίκαιο (σύσταση ιδρύματος, κληρονομικές συμβάσεις, περιορισμοί εξουσίας διάθεσης της περιουσίας με διαθήκη κ.ά.).
5. Η νόμιμη μοίρα (de lege ferenda αξιολόγηση, δυνατότητα παραίτησης, εξαιρέσεις από την ισχύ της, κατάλειψη περιουσίας σε Trust).
6. Μορφές συμβίωσης και κληρονομική διαδοχή.
7. Το Δημόσιο ως κληρονόμος – Η φορολογική αντιμετώπιση της κληρονομικής διαδοχής.
8. Μέθοδοι αποτίμησης της κληρονομιάς (αποτίμηση επιχειρήσεων, δικαιωμάτων, ακινήτων).
9. Ευρωπαϊκό Κληρονομικό Δίκαιο (Κανονισμός ΕΕ 650/2012).
10. Το λειτούργημα του εκτελεστή διαθήκης (διορισμός, αποδοχή, εξουσίες, περιορισμοί κ.ά.).
11. Αποκλήρωση και κληρονομική αναξιοότητα.

12. Κοινός λογαριασμός και κληρονομία.
13. Η κληρονόμηση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.
14. Κληρονομικό δίκαιο και προσωπικές εταιρείες.
15. Κληρονομικό δίκαιο και εγγύηση.

- **Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο**

Διδάσκοντες:

Καθηγήτρια Δ. Παπαδοπούλου

Καθηγητής Γ. Λέκκας

Τα ειδικότερα θέματα που αποτελούν αντικείμενο διδασκαλίας:

- Εισαγωγή στο Αντικείμενο του μαθήματος – Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ατόμου σε σχέση με τις Εφαρμογές της Βιολογίας και της Ιατρικής: Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική (Σύμβαση του ΟΒΙΕΔΟ)
- Πρόσωπο: Έναρξη και Λήξη της Ζωής – Ταυτότητα του Προσώπου (συμπεριλαμβανομένης της Ταυτότητας Φύλου) – Νομική Κατάσταση του Εμβρύου – Κλωνοποίηση – Διακοπή της Κύησης
- Συναινέσεις: Η Συναινέση του Ασθενούς – Η Συναινέση του Ανήλικου Ασθενούς – Συναινέση & Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή – Η Συναινέση στις Μεταμοσχεύσεις – Συναινέση & Ευθανασία
- Συγγένεια & Ιδιωτική Αυτονομία
- Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή: Ανωνυμία του δότη γεννητικού υλικού – Πλεονάζον γεννητικό υλικό – Προγεννητικός & Προεμφυτευτικός έλεγχος – Wrongful Birth & Wrongful Life – «Παρένδετη Μητρότητα»/Ηθικοί Προβληματισμοί/Εμπειρικές Έρευνες
- Μεταμοσχεύσεις
- Ευθανασία
- Κλινικές Δοκιμές

- **Αθλητικό Δίκαιο**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Κ. Χριστοδούλου

Αναπληρωτής Καθηγητής Ν. Κατηφόρης

Επίκουρος Καθηγητής Ν. Βερβεσός

Επίκουρος Καθηγητής Ι. Ανδρουλάκης

Ενδεικτική θεματική μαθήματος:

1. Γενική προβληματική

Υπερνομοθετικά θεμέλια, Διεθνείς πηγές, Φύση των αθλητικών κανόνων:
Δίκαιο ή μη;

2. Αθλητικά νομικά πρόσωπα

ΑΑΕ, αθλητικά σωματεία, ΤΑΑ, ενώσεις, σύνδεσμοι και ομοσπονδίες

3. Αθλητικές συμβάσεις

Παίγνιο, Αθλητική εργασία, Παροχή αθλητικών υπηρεσιών, Στοιχείμα,
Sponsoring

4. Αθλητική αστική ευθύνη

5. Αθλητική ποινική ευθύνη

Βία, Δωροδοκία, Doping

6. Αθλητική διανοητική ιδιοκτησία

Δικαιώματα μετάδοσης αγώνων, διακριτικά γνωρίσματα, προσωπικά
δεδομένα

7. Επίλυση αθλητικών διαφορών

- **Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Δ. Λιάππης

Επίκουρος Καθηγητής Κ. Καραγιάννης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγική εξοικείωση με τα βασικά χαρακτηριστικά της αγοράς της ενέργειας (ηλεκτρισμός) και η μελέτη και ανάλυση των αναπτυσσόμενων συμβατικών σχέσεων. Επίκεντρο του ενδιαφέροντος αποτελούν τα ζητήματα αστικού δικαίου που δημιουργούνται στη συναλλακτική αλυσίδα παραγωγοί – διαμεσολαβητές (ιδίως ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, Χρηματιστήριο Ενέργειας) - προμηθευτές – καταναλωτές στο δίκαιο της ενέργειας. Αντιμετωπίζονται ζητήματα περί τη λειτουργία και τους περιορισμούς της συμβατικής ελευθερίας, τη λειτουργία των αναγκαστικών συμβάσεων, τη διαμόρφωση των συμβατικών σχέσεων, την εκπλήρωση και αθέτηση των σχετικών ενοχών, την προστασία του καταναλωτή αφ' ενός κατά το γενικό δίκαιο (ΑΚ, ν. 2251/1994) και αφ' ετέρου κατά την ειδική νομοθεσία (λ.χ. Κώδικας Προμήθειας). Περαιτέρω, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται επίσης στις δυνατότητες θεμελίωσης αστικής ευθύνης λόγω παραβάσεων των κανόνων ρύθμισης της αγοράς ενέργειας.

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι οι εξής:

1. Η ηλεκτρική ενέργεια ως αγαθό - Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά - Ιστορική εξέλιξη

2. Πηγές δικαίου – Βασική δομή – Ρυθμιζόμενα αντικείμενα - Νομική φύση και συνέπειες
3. Το νέο δίκαιο της ηλεκτρικής ενέργειας – Βασικές κατευθύνσεις του ενωσιακού δικαίου
4. Η απελευθερωμένη αγορά ενέργειας στην Ελλάδα - Μοντέλα οργάνωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Το ρυθμιστικό πλαίσιο
5. Η λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και οι συμμετέχοντες σε αυτή (διαχειριστές, λειτουργοί, παραγωγοί, προμηθευτές, καταναλωτές)
6. Το γενικό δίκαιο των συμβάσεων ηλεκτρικής ενέργειας
7. Έννομες σχέσεις αναφορικά με την πρόσβαση και τη χρήση των δικτύων
8. Έννομες σχέσεις στη χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας
9. Έννομες σχέσεις στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας
10. Συμβατική ελευθερία και αναγκαστικές συμβάσεις στις συναλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας
11. Οργάνωση της αγοράς και πρόσβαση στο σύστημα φυσικού αερίου
12. Συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου - Το παράδειγμα των ρητρών «take or pay»

- Σύγχρονα ζητήματα του δικαίου της πώλησεως

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Α. Καραμπατζός

Αναπληρωτής Καθηγητής Ζ. Τσολακίδης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εμβαθύνει σε σύγχρονες πτυχές του δικαίου της πώλησεως εντός και εκτός ΑΚ, όπως το δίκαιο αυτό διαμορφώθηκε μετά την πρόσφατη νομοθετική παρέμβαση με τον ν. 4967/2022, με τον οποίο μεταφέρθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη οι Οδηγίες 2019/770/ΕΕ για τις συμβάσεις προμήθειας ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (ΟΨΠ) και 2019/771/ΕΕ για τις καταναλωτικές πωλήσεις αγαθών (ΟΠΑ). Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην πρόσφατη εκτεταμένη τροποποίηση που επήλθε στον ΑΚ (για την ενσωμάτωση της ΟΠΑ) και η οποία ανατροφοδότησε τη συζήτηση και για διάφορα κλασικά δογματικά ζητήματα, όπως λ.χ. το ενδεχόμενο ενοποίησης των ξεχωριστών ρυθμίσεων για πραγματικά και νομικά ελαττώματα.

Ειδικότερα, η ύλη του μαθήματος διαιρείται σε δώδεκα θεματικές ενότητες, γύρω από τις οποίες εξακτινώνονται ασφαλώς και περαιτέρω ειδικές προβληματικές. Μεταξύ άλλων, θα εξετασθεί εκτενώς το περιεχόμενο και η σκοποθεσία των προαναφερθεισών Οδηγιών, καθώς και ο τρόπος μεταφοράς τους τόσο στην ελληνική έννομη τάξη όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές έννομες

τάξεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα επιχειρηθεί και η ανάδειξη κάποιων σύγχρονων διεθνών τάσεων, όπως λ.χ. η συναλλακτική τάση για μετάβαση από ένα καθεστώς μεταβίβασης αγαθών σε ένα καθεστώς (χρονικά περιορισμένης) παραχώρησης της χρήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών – τάση προς υπηρεσιοποίηση (servitization). Από την άλλη μεριά, αντικείμενο πραγμάτευσης θα αποτελέσουν και κλασικές έννοιες του δικαίου της πώλησεως, όπως λ.χ. το πραγματικό και το νομικό ελάττωμα, η έλλειψη συνομολογημένης ή συμφωνημένης ιδιότητας, καθώς και ειδικά ζητήματα παραγραφής και απαλλακτικών ρητρών. Επίσης, θα εξετασθούν ειδικές μορφές πώλησεως της σύγχρονης συναλλακτικής ζωής, όπως η πώληση επιχείρησης ή η πώληση από απόσταση.

Οι δώδεκα θεματικές ενότητες-βασικοί άξονες του μαθήματος έχουν ως εξής:

1. Οι Οδηγίες 2019/770/ΕΕ και 2019/771/ΕΕ – Ιδίως η πώληση ψηφιακού περιεχομένου.
2. Η μεταφορά των Οδηγιών 2019/770/ΕΕ και 2019/771/ΕΕ στην ελληνική έννομη τάξη – Τα βασικά χαρακτηριστικά των νέων ρυθμίσεων και ιδίως οι νέες διατάξεις του ΑΚ .
3. Η έννοια της «έλλειψης/μη ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση» (βλ. και Σύμβαση της Βιέννης).
4. Η έννοια της συνομολογημένης ή συμφωνημένης ιδιότητας και η ευθύνη του πωλητή σε περίπτωση έλλειψής της.
5. Διάκριση μεταξύ πραγματικού και νομικού ελαττώματος – Προς μία ενοποίηση των ρυθμίσεων;
6. Η καταναλωτική πώληση και οι ιδιαιτερότητές της έναντι της «κοινής πώλησης» του ΑΚ.
7. Η ενσωμάτωση των Οδηγιών 2019/770/ΕΕ και 2019/771/ΕΕ σε άλλες ευρωπαϊκές έννομες τάξεις – Μία δικαιoσυγκριτική επισκόπηση.
8. Η τάση προς υπηρεσιοποίηση (servitization) και το συναλλακτικό προβάδισμα της παραχώρησης χρήσεως: προς μία μετεξέλιξη του δικαίου της πώλησεως;
9. Κύρος απαλλακτικών ρητρών και δυνατότητα απόκλισης από διατάξεις αναγκαστικού δικαίου στις συμβάσεις πώλησεως.
10. Ειδικά ζητήματα παραγραφής.
11. Ειδικά ζητήματα στην πώληση επιχείρησης.
- Πωλήσεις από απόσταση και εκτός εμπορικού καταστήματος – Ιδίως το δικαίωμα του καταναλωτή προς υπαναχώρηση.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΠΜΣ

Στην ηλεκτρονική σελίδα των ΠΜΣ

https://www.law.uoa.gr/metaptychiakes_spydes/ θα βρείτε πληροφορίες για τη νομοθεσία του διέπει τα ΠΜΣ, τους Κανονισμούς Λειτουργίας των ΠΜΣ, ανακοινώσεις, υποδείγματα αιτήσεων, προγράμματα σπουδών, πρόγραμμα μαθημάτων, διδάσκοντες, κ.α. σχετικές πληροφορίες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π.Μ.Σ. Ακαδημίας 45 (ισόγειο)

- Δημήτριος Αθανασόπουλος (τηλ. 210-3688656)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ακαδημίας 45 (ισόγειο) (τηλ. 210-3688669)

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Η διδασκαλία και οι γραπτές εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται στις αίθουσες των εξής κτιρίων:

- Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών (Μ.Θ.Ε.) Σίνα 3
- Νομική Σχολή (Σόλωνος 57)
- Νομική Σχολή (Ακαδημίας 45)

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής

Διεύθυνση :Σόλωνος 104 και Μαυρομιχάλη 17 Αθήνα, Τ.Κ. 10680

Τηλέφωνο:(+30) 210 368 8113

Η Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί μετεξέλιξη των Νομικών Φροντιστηρίων – Σπουδαστηρίων, τα οποία χρονολογούνται από την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Νομικής Σχολής (1837). Η ενιαία Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής Αθηνών, στο κτήριο του Παλαιού Χημείου, δημιουργήθηκε το 2017 από την ενοποίηση των προγενέστερων Σπουδαστηρίων – Βιβλιοθηκών των Τομέων της Σχολής.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης συγκρίνεται επάξια με τις αντίστοιχες συλλογές μεγάλων Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών του εξωτερικού. Αποτελείται από 100.000 τόμους βιβλίων και 1.300 τίτλους επιστημονικών περιοδικών εκδόσεων, καλύπτοντας σε ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία όλους τους κλάδους του Ηπειρωτικού και Αγγλοσαξονικού Δικαίου.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κατά τα σύγχρονα διεθνή πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας Βιβλιοθηκών και διαθέτει κατηρτισμένο προσωπικό, παρέχοντας στα μέλη της επιστημονικής κοινότητας συμβατικές και ψηφιακές υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης και τεκμηρίωσης. Παράλληλα, καλύπτει και προωθεί ακαδημαϊκές δραστηριότητες, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, και υποστηρίζει το κοινωνικό και πολιτιστικό έργο του Ε.Κ.Π.Α.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.lib.uoa.gr/bibliothikes-scholon/nomikis.html>